

บทคัดย่อ

181077

ชื่อภาคนิพนธ์ : บทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์ต่อสังคม
ของประชาชนในเขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร
ชื่อผู้เขียน : พระมหาวัชรวิระพร อริยาภิ (ทุมเชียงเข้ม)
ชื่อปริญญา : ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (พัฒนาสังคม)
ปีการศึกษา : 2549

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 3 ประการ คือ 1) เพื่อศึกษาบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์ต่อสังคม ของประชาชนในเขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร 2) เพื่อศึกษาเปรียบเทียบความแตกต่างระหว่างบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์ต่อสังคมของประชาชนในเขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร 3) เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลความคิดเห็นต่อบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์ต่อสังคมของประชาชน ในเขตตอนเมือง กรุงเทพมหานคร กลุ่มตัวอย่างทั้งสิ้น 204 คน เครื่องมือที่ใช้ในการศึกษา คือ แบบสอบถาม และการวิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปโดยใช้สถิติ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบสมมติฐานโดยใช้ค่าสถิติ t-test และ F-test โดยกำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติไว้ที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า

1. บทบาทพระสงฆ์ ในด้านบทบาทที่คาดหวัง โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยในระดับสูง เมื่อจำแนกเป็นรายด้าน พบว่า มี 4 ด้านที่กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยในระดับสูง คือ ด้านการปกครอง (การประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย) รองลงมาคือ ด้านการสาธารณูปการ ด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา และด้านการศาสนศึกษา ส่วนภาพรวมต่อบทบาทพระสงฆ์ในด้านบทบาทที่เป็นจริง กลุ่มตัวอย่างมีความเห็นด้วยในระดับปานกลางในทุกด้านโดยด้านที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุดคือด้าน

การสาธารณูปการ รองลงมาคือ ด้านการปกครอง (การประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย) และด้านการเผยแผ่พระพุทธศาสนา

2. เมื่อเปรียบเทียบบทบาทที่คาดหวังและบทบาทที่เป็นจริง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีความคิดเห็นบทบาทที่คาดหวังของพระสงฆ์ต่อสังคมอยู่ในระดับสูง และต่อบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์ต่อสังคมอยู่ในระดับปานกลาง

3. ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทที่คาดหวังของพระสงฆ์ต่อสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การฟังพระธรรมเทศนา การรับสื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา การร่วมกิจกรรมในวัดและชุมชน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์ ส่วนปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อระดับความคิดเห็นของประชาชนต่อบทบาทที่เป็นจริงของพระสงฆ์ต่อสังคม ได้แก่ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ การรับสื่อเผยแผ่พระพุทธศาสนา การร่วมกิจกรรมในวัดและชุมชน และการรับรู้ข่าวสารเกี่ยวกับพระสงฆ์

ข้อเสนอแนะ

5.3.1 ด้านการปกครอง (การประพฤติปฏิบัติตามพระธรรมวินัย) พระสงฆ์ควรปฏิบัติตนให้เคร่งครัดตามพระธรรมวินัย โดยพระสังฆาธิการในระดับผู้ปกครอง ตั้งแต่ระดับเจ้าคณะภาค เจ้าคณะจังหวัด เจ้าคณะอำเภอ เจ้าคณะตำบล และเจ้าอาวาส ต้องให้ความสำคัญในการสอดส่องดูแลอย่างทั่วถึง มีการออกกฎระเบียบในการควบคุม มีมาตรการลงโทษ และแต่งตั้งพระวินยาธิการให้ครอบคลุมทั่วประเทศ

5.3.2 ด้านการสาธารณูปการ ควรเน้นการก่อสร้างแบบพอเพียงเหมาะสมกับความต้องการ เน้นรูปแบบเอนกประสงค์ จัดสถานที่ให้ร่มรื่น เน้นธรรมชาติ เพื่อให้ประชาชนได้เข้ามาพักผ่อน ในวันหยุด และเป็นที่ยุติธรรมไปด้วย โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องเข้ามาควบคุมดูแล และให้ความรู้ในการก่อสร้าง เพื่อให้ถูกต้องตามรูปแบบและเหมาะสมกับยุคสมัย

5.3.3 ด้านศาสนศึกษา การศึกษาของการคณะสงฆ์ก็ต้องมีการปรับตัวเพื่อให้ทันกับยุคสมัย แต่ต้องไม่ทิ้งหลักการของพระพุทธศาสนา และควรสนับสนุนให้มีการเพิ่มหลักสูตรวิปัสณากรรมฐาน ควบคู่ไปกับการศึกษาภาคปริยัติธรรม และการศึกษาฝ่ายสามัญ เพื่อพัฒนาด้านจิตใจให้ครอบคลุมในทุกวัดทั่วประเทศของคณะสงฆ์

5.3.4 ด้านการเผยแพร่พระพุทธศาสนา การเผยแพร่พระพุทธศาสนาในปัจจุบัน เช่นการเทคโนโลยี หรือการแสดงธรรมเทศนา ต้องเหมาะสมกับกาลสมัยทั้งด้านเนื้อหา วิธีการและนำเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วยเพื่อให้เข้าถึงกลุ่มผู้ฟังได้ทุกกลุ่มเป้าหมาย โดยมีการพัฒนานักเทศน์ มีหลักสูตรพระนักเทศน์ของคณะสงฆ์เป็นหลักสูตรประกาศนียบัตร หรือระดับปริญญาตรี

5.3.5 ด้านการสาธารณสงเคราะห์ วัดและพระสงฆ์เป็นที่พึ่งทางใจของประชาชนมาตั้งแต่อดีตจนปัจจุบัน ดังนั้นพระสงฆ์ควรแสดงบทบาทผู้นำในด้านการสงเคราะห์และให้ความช่วยเหลือแก่สาธารณประโยชน์ โดยใช้วัดเป็นศูนย์กลางการสงเคราะห์ ทั้งการช่วยเหลือผู้สภภัยด้านต่าง ๆ รวมถึงผู้ด้อยโอกาส

5.3.6 ด้านการศึกษาสงเคราะห์ องค์การปกครองสงฆ์ต้องหามาตรการกระตุ้นเตือนให้ทุกวัดให้ความสำคัญในเรื่องการศึกษาสงเคราะห์ เช่น ออกเป็นระเบียบปฏิบัติ ให้จัดตั้งกองทุน และมอบทุนการศึกษา หรือตั้งมูลนิธิในการช่วยเหลือด้านการศึกษาสงเคราะห์

ABSTRACT

181077

Title of Research : Expected Social Role and Actual Social Role of Monks as
Paper perceived by People in Don Muang District, Bangkok
Author : Pramaha Watchiraporn Ariyavatee (Tumchiangkem)
Degree : Master of Arts (Social Development)
Year : 2006

The study was conducted for three objectives : (1) to investigate the expected social role and actual social role of monks as perceived by people in Don Muang District, Bangkok, (2) to compare the difference between the expected and the actual social roles of monks, and (3) to identify the factors influencing the people's perception of the expected and the actual social roles of monks. A questionnaire was employed to collect the data from 204 people in Don Muang District, Bangkok. Percentage mean and standard deviation were used to describe the data and t-test and F-test to test the hypotheses at the 0.05 level.

The findings were summed up as follows:

1. Overall, the social role performed by monks was highly expected by the people. The four highly expected social roles were administration (observing Buddhist principles), public amenities, spreading of Buddhism, and Buddhist education. However, the actual social role of monks was moderately satisfying, with public activities receiving the highest mean, followed by administration (observing Buddhist principles) and spreading of Buddhism, respectively.

2. When the expected role and the actual role were compared, it was found that the people had high expectation from monks' social role, while the latter's actual social role was only moderately satisfying.

3. The factors influencing the people's perception of the expected social role of monks were age, education, occupation, listening to preaching, access to Buddhism-

spreading media, joining temple and community activities, and receiving news about monks. On the other hand, age, education, occupation, access to Buddhism-spreading media, joining temple and community activities and receiving news about monks were found to have influence on the people's perception on the actual social role of monks.

Recommendations

1. **Administration** (Observing the Buddhist principles). Monks should strictly follow Buddhist principles. The administrative monks at all levels, from the regional level to the provincial, district, sub district levels and to the abbot should seriously control monks and impose regulations and penalties as appropriate. Monk inspectors should be appointed across the country.

2. **Public amenities** Physical construction should meet the needs, with focus on multipurpose buildings. The temple vicinity should be nice with natural atmosphere so that it can attract people to come for relaxation on holidays or weekends and can be used to spread Buddhist teachings. Government agencies concerned should oversee construction and educate monks about construction so that the style would be appropriate and modern.

3. **Buddhist education** Monk education should be modernized but Buddhist principle most not be neglected. Besides Dharma, meditation and worldly education should be included in the curriculum for spiritual development. Such a curriculum should be used nationwide.

4. **Spreading of Buddhism** In spreading Buddhism, the techniques and content in preaching most be modern. New technology should be introduced to reach all the target group. Preachers most be developed through a certificate course or a Bachelor's degree program.

5. **Public welfare** People have been spiritually dependent on temples and monks from the past until present. Therefore, monks should play a leadership role in public welfare and help people by using temples as a welfare centers a disaster victims, including the disadvantaged.

6. **Education welfare** The monk administration organization should find some measures to urge all temples to see the importance of education welfare. It can impose rules and regulation, set up an education fund, provide scholarships or establish an education welfare foundation.